

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

FINANSDEPARTEMENTET	
13. AUG. 2007	
Saksnr.	07/3585-1
Arkivnr.	

Saksbehandler: Lars Ove Hagset
Dir. tlf.: 22 93 97 35
Vår referanse: 07/2826
Deres referanse:
Arkivkode: 401
Dato: 10.08.2007

UTKAST TIL HØRINGSNOTAT OM FORSKRIFTER OM TRANSAKSJONSRAPPORTERING

Vedlagt følger forslag til høringsbrev og forskriftsbestemmelser om transaksjonsrapportering.

Reglene om transaksjonsrapportering er inntatt i ny verdipapirhandellov § 10-18. Ytterligere regulering fremkommer i kommisjonsforordning 1287/2006, som er gjennomført ved inkorporasjon i norsk rett i verdipapirforskriften § 15-1. Kredittilsynet foreslår at det fastsettes forskriftsbestemmelser i den grad dette anses nødvendig for å avgrense anvendelsesområdet for rapporteringspliktreglene og å klargjøre begreper som benyttes i verdipapirhandeloven og kommisjonsforordningen. De viktigste elementene i de foreslåtte forskriftsbestemmelser er definisjon av transaksjonsbegrepet og regulering av rapportering av kundeidentifikasjon.

I høringsnotatet punkt 1 redegjøres det for bakgrunnen for fastsettelsen av forskriften. Under punkt 2 redegjøres det for hvilke foretak som omfattes av rapporteringsplikten. Under punkt 3 drøftes spørsmålet om definisjonen av transaksjonsbegrepet. Kredittilsynet foreslår at verdipapirforetakene skal rapportere på såkalt børstransaksjonsnivå. Under punkt 4 drøftes spørsmålet om eventuelt unntak for transaksjoner i varederivater. Under punkt 5 drøftes spørsmålet om transaksjonsrapportene skal inkludere kundeidentifikasjon. Kredittilsynet foreslår at rapportene skal identifisere kundene ved hjelp av fødselsnummer eller organisasjonsnummer. Under punkt 6 drøftes spørsmålet om utvidelse av rapporteringsplikten til å omfatte andre typer finansielle instrumenter, særlig derivater avledet av finansielle instrumenter notert på regulert marked. Kredittilsynet anbefaler at det ikke foreslås slik utvidelse på det nåværende tidspunkt. Under punkt 7 omtales overgangsregler. For det nærmere innholdet av de foreslåtte bestemmelser viser Kredittilsynet til vedlagte utkast til høringsnotat og forslag til forskriftstekst.

Verdipapirforetak er i henhold til gjeldende verdipapirhandellov § 9-4 forpliktet til å rapportere transaksjoner i børsnoterte finansielle instrumenter foretatt utenfor regulert marked til Oslo Børs. Denne forpliktelsen oppheves fra ikrafttredelsen av ny verdipapirhandellov. I henhold til den nye loven § 10-20 skal informasjon om slike transaksjoner offentliggjøres innen tre minutter. Denne endringen av rapporteringsreglene kan ha konsekvenser for markedsovervåkingen på de regulerte markeder ettersom disse ikke lengre nødvendigvis vil ha tilgang til informasjon om samtlige transaksjoner i finansielle instrumenter opptatt til handel på det regulerte markedet. Enkelte markedsplasser har gitt uttrykk for ønske om tilgang til informasjon innsamlet gjennom

transaksjonsrapporteringssystemet. En slik eventuell tilgang vil imidlertid ikke fullt ut avhjelpe regulerte markedsplassers behov i denne forbindelse. Dette skyldes hovedsaklig at transaksjonsrapporteringssystemet ikke vil inneholde realtidsinformasjon. Markedsovervåkning basert på informasjon fra transaksjonsrapporteringssystemet vil derfor bare kunne benyttes til etterhåndskontroll. En eventuell tilgang til informasjonen må videre skje på en måte som ikke diskriminerer mellom ulike aktører. Kredittilsynet antar at det ikke vil være nødvendig med forskriftsregulering for å kunne gi denne tilgangen dersom dette skulle bli aktuelt, og har derfor ikke omtalt problemstillingen i høringsnotatet.

For Kredittilsynet

Bjørn Skogstad Aamo
Kredittilsynsdirektør

Eystein Kleven
seksjonssjef

Vedlegg:

Høringsnotat om forslag til utfyllende forskriftsbestemmelser om transaksjonsrapportering
Forslag til forskriftsbestemmelser om transaksjonsrapportering

FORSLAG OM UTFYLLENDE FORSKRIFTSBESTEMMELSER OM TRANSAKSJONSRAPPORTERING

1. Innledning

I henhold til lov om verdipapirhandel 29. juni nr 75, 2007 (verdipapirhandelloven) § 10-18¹ skal verdipapirforetak rapportere transaksjoner i finansielle instrumenter notert på regulert marked. Bestemmelsen gjennomfører MiFID artikkel 25.3 til 25.7. Det er fastsatt utfyllende bestemmelser i kommisjonsforordning 1287/2006 (kommisjonsforordningen) artikkel 9 til 16. Kommisjonsforordningen er gjennomført i norsk rett ved inkorporasjon i forskrift til verdipapirhandelloven (verdipapirforskriften) av 29. juni 2007 § 15-1.

Committee of European Securities Regulators (CESR) har utarbeidet en anbefaling vedrørende MiFIDs regler om transaksjonsrapportering. Anbefalingen (CESR/07-301) gir veiledning av interesse for forståelsen og praktiseringen av regelverket.

Kredittilsynet foreslår at det fastsettes ytterligere forskriftsbestemmelser med hjemmel i verdipapirhandelloven § 10-18 fjerde ledd for å klargjøre enkelte begreper som benyttes i kommisjonsforordningen, og på denne måte bidra til en avklaring av anvendelsesområdet for transaksjonsrapporteringsreglene. Forskriftsbestemmelsene som foreslås her er et supplement til de allerede vedtatte bestemmelser i verdipapirhandelloven og verdipapirforskriften, og det er bare foreslått ytterligere bestemmelser i den utstrekning dette er ansett å være nødvendig ut fra hensynet til å oppnå en klarere regulering. De foreslåtte bestemmelser vil inngå som en del av verdipapirforskriften, og strukturen i forslaget er følgelig tilpasset til denne. De foreslåtte bestemmelser vil inngå som §§ 10-36 til 10-39 i verdipapirforskriften. Gjeldende § 10-36 gis ny nummerering og blir ny § 10-41.

Norske myndigheter er forpliktet til å opprette et teknisk system for å motta transaksjonsrapportene fra rapporteringspliktige foretak. Kredittilsynet har deltatt i samarbeidsprosjekt med de øvrige nordiske tilsynsmyndigheter for å utvikle et slikt teknisk system. De tekniske rammene for verdipapirforetakenes rapportering vil dermed i stor grad være de samme i samtlige nordiske land.

Kredittilsynet har i forbindelse med utarbeidelsen av forskriftsforslaget gjennomført en høring (Høringsbrev av 26.04.07) vedrørende enkelte spørsmål av betydning for fastsettelsen av forskrift om transaksjonsrapportering. Dette gjelder særlig spørsmålet om forståelsen av

¹ § 10-18. Rapportering av transaksjoner

(1) Verdipapirforetak skal så snart som mulig, og ikke senere enn slutten av den påfølgende arbeidsdag, rapportere til Kredittilsynet eller den Kredittilsynet utpeker, om transaksjoner i finansielle instrumenter notert på regulert marked.

(2) Rapporten skal særskilt angi navn og nummer som viser hvilke finansielle instrumenter som er kjøpt eller solgt, antall, dato og tidspunkt for utførelse, pris, samt identiteten til de involverte verdipapirforetakene.

(3) Rapporten kan sendes av verdipapirforetaket, en tredjeperson som opptre på vegne av verdipapirforetaket, et system for kobling av ordre eller et rapporteringssystem godkjent av Kredittilsynet, av det regulerte marked eller av den multilaterale handelsfasiliteten hvor transaksjonen ble gjennomført.

(4) Departementet kan fastsette utfyllende forskrifter om verdipapirforetaks rapportering etter paragrafen, herunder hvem som skal sende og motta rapportene, samt gi ytterligere krav til rapportens innhold. Departementet kan også utvide rapporteringsplikten til å gjelde transaksjoner i finansielle instrumenter som ikke er notert på regulert marked.

transaksjonsbegrepet og spørsmålet om bruk av kundeidentifikasjon i rapporteringen. Høringssvarene ga nyttige innspill til arbeidet med denne forskriften.

2. Rapporteringspliktige foretak – forskriftsbestemmelsenes anvendelsesområde

Forslagets § 10-36 angir hvilke foretak som er pliktsubjekter i henhold til transaksjonsrapporteringsreglene og avgrensner dermed bestemmelsenes virkeområde. Den foreslåtte avgrensningen samsvarer med CESR-anbefalingen. Bestemmelsen fastsetter at norske verdipapirforetak og filialer av utenlandske verdipapirforetak i Norge skal rapportere til Kredittilsynet. Filialer av norske verdipapirforetak i andre EØS-land skal rapportere til vertsstatens tilsynsmyndighet. Denne angivelsen av rapporteringspliktige foretak innebærer en hensiktsmessig avgrensning av de enkelte foretakenes forpliktelser som hindrer dobbelrapportering for filialer.

3. Rapporteringspliktige transaksjoner

Forslagets § 10-37 fastsetter en nærmere definisjon av transaksjonsbegrepet i forbindelse med transaksjonsrapportering. Begrepet transaksjon benyttes også andre steder i verdipapirforskriften. Definisjon vil ikke ha betydning i andre sammenhenger enn ved kravene til transaksjonsrapportering.

Bestemmelsen må videre forstås i sammenheng med bestemmelsen i kommisjonsforordningen artikkel 5. Det er her inntatt en definisjon av hva som regnes som en transaksjon.

Utgangspunktet er at samtlige kjøp og salg av finansielle instrumenter notert på regulert marked omfattes. Dette gjelder uavhengig av om den konkrete handelen er utført på regulert marked eller utenfor (OTC). Kommisjonsforordningen angir tre presiseringer av begrepet. For det første omfattes ikke såkalte "securities financing transactions". Med dette menes utlån eller innlån av finansielle instrumenter, gjenkjøpstransaksjon eller reversert gjenkjøpstransaksjon, kjøps-/tilbakesalgstransaksjon eller salgs-/tilbakekjøpstransaksjon. For det annet omfattes ikke utøvelse av opsjoner og tegningsretter. Dette innebærer ikke noe generelt unntak fra rapporteringskravet for kjøp eller salg av disse derivatkontraktene. Det er utelukkende utøvelsen av rettighetene i henhold til kontraktene som unntas. For det tredje omfattes ikke primærmarkedstransaksjoner, som tegning.

Den videre avgrensningen av transaksjonsbegrepet følger ikke direkte av kommisjonsforordningen. Forordningen gir rom for skjønn med hensyn til avgrensningen av hvilke kjøp- og salgstransaksjoner som skal anses omfattet av rapporteringsplikten.

Ved vurderingen av hvilke transaksjoner som skal omfattes, bør det legges betydelig vekt på hensynet til å sikre at etableringen av transaksjonsrapporteringssystemet gir så god informasjon som mulig om verdipapirforetakenes utførelse av transaksjoner. Formålet bak innføringen av rapporteringsplikten er angitt i MiFID artikkel 25.1. I henhold til denne bestemmelsen utgjør transaksjonsrapporteringssystemet et ledd i tilsynsmyndighetenes, herunder Kredittilsynets, tilsyn med verdipapirforetakene for å sikre at de opptrer i samsvar med krav til god forretningsskikk. Transaksjonsrapporteringssystemet vil også være et viktig instrument i forbindelse med å hindre markedsmisbruk og bidra til velfungerende markeder. Disse hensynene trekker klart i retning av at transaksjonsbegrepet ikke gis et for snevert innhold. I motsatt retning trekker hensynet til foretakenes kostnader til tilpasning av tekniske systemer og løsninger. Disse kostnadene er vanskelige å anslå på nåværende tidspunkt.

Belastningen for det enkelte verdipapirforetak vil også kunne avhenge av i hvilken utstrekning foretakene eller deres tjenesteleverandører, herunder VPS, kan finne felles løsninger for utvikling av tekniske systemer for overholdelse av rapporteringsforpliktelsen. Behovet for endring av dagens systemer, og dermed hvor store kostnader dette vil innebære, har også sammenheng med spørsmålet om transaksjonsrapporteringen skal inneholde kundeidentifikasjon. Kredittilsynet viser her til punkt 5 nedenfor for en drøftelse av om slik informasjon bør inkluderes i rapporteringen.

Verdipapirforetak har også ytterligere registreringsplikter i forhold til transaksjoner i finansielle instrumenter. I henhold til gjeldende verdipapirhandellov § 9-6 plikter foretakene å registrere handler i finansielle instrumenter registrert i et verdipapirregister i verdipapirregisteret samme dag som handelen foretas. Dette innebærer at hver enkelt handel skal registreres i verdipapirregisteret. Denne forpliktelsen videreføres i ny verdipapirhandellov § 10-7. Begrepet handel i denne bestemmelsen sammenfaller i det alt vesentlige med en forståelse av transaksjonsbegrepet i tråd med rapportering på børstransaksjonsnivå.

Ved fastsettelsen av regelverket bør det etter Kredittilsynets vurdering videre ses hen til hvordan rapporteringsplikten avgrenses i de øvrige nordiske land, samt Storbritannia. Dersom praktiseringen av regelverket blir vesentlig strengere i Norge enn i konkurrerende markeder ville dette kunne innebære en konkurransemessig ulempe for norske verdipapirforetak. På den annen side er det neppe tungtveiende grunner for å fastsette mindre strenge regler enn i konkurrerende markeder dersom hensynet til et forsvarlig tilsyn trekker i motsatt retning.

I Kredittilsynets høringsbrev av 26. april 2007 ble det angitt to alternativer for avgrensningen av transaksjonsbegrepet. Spørsmålet er om transaksjoner skal rapporteres på såkalt sluttseddelnivå eller børstransaksjonsnivå. Forskjellen mellom disse to alternativer kan kort sies å være detaljnivået i rapporteringen. Dersom det legges til grunn at rapporteringen skal skje på sluttseddelnivå vil det oppstilles likhetstegn mellom transaksjonsbegrepet og foretakenes utskrivelse av sluttsedler. Bak hver sluttseddel kan det imidlertid ligge flere handler. Rapportering på børstransaksjonsnivå innebærer at hver slik underliggende handel skal rapporteres som en selvstendig transaksjon. I denne sammenheng nevnes at begrepet børstransaksjonsnivå kan fremstå som noe upresist. Begrepet er ikke ment å innføre noe skille i detaljnivået for transaksjonsbegrepet avhengig av om handelen er utført på et regulert marked eller OTC. Begrepet benyttes som en angivelse av at hver enkelt handel skal rapporteres som en separat transaksjon. Rapportering på børstransaksjonsnivå vil dermed innebære en større detaljgrad i rapporteringen, og vil dermed gi mer informasjon om hvordan kundeordre utføres, samt en mer nøyaktig angivelse av tidspunktene for når enkelthandelne som ligger til grunn for en sluttseddel er utført.

I tilsynsøyemed vil det ofte være behov for å kunne avgjøre rekkefølgen på transaksjoner. Dette gjelder blant annet ved undersøkelser opp mot best execution (krav om å oppnå beste resultat ved utførelse), forfordeling, front running, udekket shortsalg, ulovlig innsidehandel, markedsmanipulasjon mv. De fleste transaksjoner, i hvert fall i aksjemarkedet, skjer via markedsplassen. Matchingen på markedsplassen (børstransaksjonen) vil således være sentral i tilknytning til mange tilsynsoppgaver. Matchingen kan betraktes som et transaksjonsmessig grunnelement. Uten transaksjonsrapportering på børstransaksjonsnivå vil man kunne miste avgjørende informasjon om rekkefølge. Det bildet man vil kunne få ved å bare se på verdipapirforetakenes oppdragsoppgaver og omsetningsoppgaver, samt sluttsedler mot kundene vil ikke alltid gi et fullstendig, ei heller korrekt bilde av de faktiske forhold. Dette

skyldes som nevnt at transaksjoner som dokumenteres ved sluttseddel til kundene, kan være basert på summen av mange børstransaksjoner eller transaksjoner gjennomført av verdipapirforetaket utenfor regulert marked.

Av MiFID art 25(1) fremgår det at:

”Member States shall ensure that appropriate measures are in place to enable the competent authority to monitor the activities of investment firms to ensure that they act honestly, fairly and professionally and in a manner which promotes the integrity of the market.”

Undersøkelse av “best execution”, ”fordeling”, “front running”, ulovlig innsidehandel, markedsmanipulasjon mv. vil typisk være tilsynsoppgaver som det etter art 25(1) legges opp til at tilsynsmyndigheten skal kunne utføre. Kontrollene vil kunne gjøres manuelt. Men siden man ved slike kontroller oftest må hensynta både tid (rekkefølge), antall og kurs/snittkurs kan kontrollene i praksis være hensiktsmessig å automatisere. Det gjelder i særdeleshet ved undersøkelser som vedrører de mest likvide finansielle instrumentene, f eks aksjer i de 30-40 største selskapene på Oslo Børs. Her blir antall deltransaksjoner raskt så mange at det kan være svært vanskelig med manuelle kontroller.

Det er derfor sterke argumenter for at det ut fra et tilsynsperspektiv bør kreves at transaksjonsrapporteringen skal skje på såkalt matchingnivå (børstransaksjonsnivå).

Undersøkelse av “best execution”, ”fordeling”, “front running”, ulovlig innsidehandel, markedsmanipulasjon mv. gjøres i dag manuelt ved å innhente relevant informasjon fra verdipapirforetakene, hvor enkelte verdipapirforetak mener å benytte uforholdsmessig store ressurser på å besvare Kredittilsynets forespørsler om informasjon.

Transaksjonsrapportering på børstransaksjonsnivå vil bidra til å kunne automatisere Kredittilsynets undersøkelser, anonymisere undersøkelsene ved at foretakene ikke er kjent med Kredittilsynets forespørsler og redusere verdipapirforetakenes ressursbruk på å besvare henvendelser fra Kredittilsynet.

Krav om transaksjonsrapportering på børstransaksjonsnivå (og med entydig kundeidentifikasjon) vil medføre behov for endringer/tilpasninger i de fleste verdipapirforetakenes handels- og rapporteringssystemer, og dermed nødvendiggjøre investeringer fra foretakenes side. Kredittilsynet har ikke mottatt informasjon om hvor store investeringer/kostnader det vil være behov for hos verdipapirforetakene. Kredittilsynet er imidlertid kjent med at behovet for tilpasninger varierer betydelig mellom de enkelte verdipapirforetak. Med en hensiktsmessig tilrettelegging fra aktuelle tjenesteleverandører bør merkostnadene kunne begrenses vesentlig.

I høringsrunden er det fremmet ulike synspunkter på hvilket detaljnivå som bør legges til grunn for forståelsen av transaksjonsbegrepet. Gjennomgående argumenterer de fleste verdipapirforetak som har uttalt seg, for at rapportering bør begrenses til sluttseddelnivå. Kredittilsynet viser til de tilsynsmessige hensyn som er angitt ovenfor. Det vil vere en løpende vurdering og prioritering av hvilke tilsynsoppgaver som anses hensiktsmessige og nødvendige til enhver tid. Kredittilsynet har likevel tatt utgangspunkt i at rapportering på børstransaksjonsnivå vil gi bedre tilsynseffekt på noe sikt og dermed bidra til øket tillit til markedet, herunder verdipapirforetakenes praksis. Kredittilsynet forstår videre at det også i de øvrige nordiske land legges til grunn at rapporteringen skal skje på børstransaksjonsnivå.

Strukturen på verdipapirmarkedene har ulik struktur i de nordiske land. Kredittilsynet nevner her at det både i Sverige og Danmark i betydelig grad benyttes forvalterregistrering. Dette vil kunne ha som konsekvens at bruken av data innsamlet via transaksjonsrapporteringssystemet fra et tilsynsmessig ståsted vil kunne være ulik i de nordiske landene. Et felles utgangspunkt med hensyn til transaksjonsbegrepet vil imidlertid være en fordel for de verdipapirforetak som skal rapportere til flere av de nordiske land hvor det samme tekniske systemet benyttes.

Bestemmelsen inntatt i forslaget § 10-37 fastsetter på denne bakgrunn at rapporteringen skal skje på børstransaksjonsnivå.

4. Transaksjoner i varederivater

Kredittilsynet er kjent med at det på europeisk plan føres diskusjoner om gjennomføringen av rapporteringen av transaksjoner i varederivater. Usikkerheten rundt gjennomføringen er i hovedsak knyttet til format for identifikasjon av finansielle instrumenter. Enkelte markeder har ikke gjennomført bruk av ISIN i varederivatmarkedene. Dette medfører at det per i dag ikke foreligger et felles format for identifikasjon av denne typen finansielle instrumenter. Bruk av ulike formater på dette området vil kunne medføre utfordringer med hensyn til gjennomføringen av utvekslingen av transaksjonsrapporter mellom tilsynsmyndighetene innen EØS. Ulike alternative løsninger vurderes fremdeles på europeisk plan. Hvilken løsning som velges vil kunne få betydning for gjennomføringen av transaksjonsrapporteringen i denne typen finansielle instrumenter. Kredittilsynet antar at de samme problemstillinger vil være relevante i forhold til finansielle instrumenter som nevnt i både verdipapirhandelloven § 2-2 femte ledd nr. 2 og 5.

En mulig løsning vil kunne innebære at det fastsettes unntak for rapporteringsplikten for finansielle instrumenter som nevnt i verdipapirhandelloven § 2-2 femte ledd nr. 2 og 5. Hvorvidt det er hensiktsmessig å gå inn for en slik løsning vil bero på utfallet av de pågående diskusjoner på europeisk nivå. En slik løsning må antas å være i samsvar med MiFID. Kredittilsynet antar at hjemmelen i verdipapirhandelloven i så fall vil være tilstrekkelig til å fastsette et slik unntak. Kredittilsynet anbefaler imidlertid at det ikke tas endelig stilling til eventuell ytterligere regulering av dette spørsmålet før avklaring foreligger på europeisk plan. Det foreslås derfor ikke noen unntaksbestemmelse på det nåværende tidspunkt.

Dersom man på et senere tidspunkt velger å innta unntaksbestemmelse, kan dette gjøres ved å innta nytt femte ledd i § 10-37 med følgende ordlyd:

”Rapporteringsplikten etter verdipapirhandelloven § 10-18 gjelder ikke transaksjoner i finansielle instrumenter som nevnt i verdipapirhandelloven § 2-2 femte ledd nr. 2 og 5.”

5. Kunde-id

I henhold til kommisjonsforordningen artikkel 13.4 står Norge fritt til å innta krav om at informasjon om på hvilken kundes vegne en transaksjon er utført skal inkluderes i transaksjonsrapporteringen. Kundeidentifikasjon er således ikke blant de pliktige feltene som må rapporteres etter MiFID. Kredittilsynet legger til grunn at alle data som innhentes gjennom transaksjonsrapporteringssystemet også skal inngå i den rapporteringen/utvekslingen som finner sted med andre lands tilsynsmyndigheter.

Dersom det innføres krav om rapportering av kundeidentifikasjon står det enkelte EØS-land fritt til å definere hvilke data de ønsker å samle inn for dette formål. Det kan blant annet benyttes kundeidentifikasjon ved fødselsnummer, organisasjonsnummer, navn/adresse, kundenummer eller depotnummer, eller eventuelt kombinasjoner av disse. Bruk av kundeidentifikasjon reguleres i forslaget § 10-38.

I forbindelse med tilsynet med verdipapirforetakene vil det ofte være nødvendig å henføre børshandler til kunde eller foretakets egenhandel. Det medfører at det i enkelte undersøkelser, særlig de som inkluderer likvide aksjer, mange transaksjoner, flere verdipapirforetak og lengre tidsperioder, sendes forespørsler fra Kredittilsynet til verdipapirforetakene, hvor disse blir bedt om å opplyse hvilke børshandler som skal henføres til hvilken kunde/sluttseddel. Dette vil for enkelte verdipapirforetak, som nevnt, kunne være svært tidkrevende oppgaver med stor grad av manuell bearbeiding, og således oppfattes som uforholdsmessig ressurskrevende. Manglende kapasitet i compliancefunksjonen i det enkelte verdipapirforetak vil kunne forsinke eller umuliggjøre tilsynsoppgaver.

Det vil åpenbart være svært fordelaktig ut fra et tilsynsperspektiv å kunne ha transaksjonsrapportering med kundeidentifikasjon. Dette gjelder generelt, men i særdeleshet dersom kundeidentifikasjonen skjer på matchingnivå (børstransaksjonsnivå).

Kredittilsynet er kjent med at krav om rapportering av kundeidentifikasjon også vil gjøres gjeldende i de øvrige nordiske land, men at hvilken informasjon som skal samles inn for dette formål vil imidlertid variere i de ulike landene. Enkelte andre EØS land vil imidlertid ikke kreve kundeidentifikasjon.

Kredittilsynet ser det som ønskelig å benytte fødselsnummer, d-nummer for personkunder som ikke er tildelt fødselsnummer og foretaksnummer som kundeidentifikasjon da dette vil lette tilsynsarbeidet. Kredittilsynet presiserer imidlertid at d-nummer bare foreslås benyttet i den utstrekning en kunde allerede er tildelt slikt nummer, og at transaksjonsrapporteringsreglene ikke innebærer en selvstendig forpliktelse til å søke om tildeling av dette.

Fordelen med å benytte personnummer eller organisasjonsnummer som identifikasjon er at det blir enklere å foreta undersøkelser på tvers av verdipapirforetak. Dette er nyttig siden enkelte investorer handler gjennom flere verdipapirforetak og at det derfor ikke kan oppnås entydig identifikasjon ved bruk av interne kundenumre. Men det er også enkelte begrensninger i forhold til utenlandske kunder. I de tilfeller hvor kundene ikke er tildelt fødselsnummer, d-nummer eller foretaksnummer, må eventuelt tilsvarende informasjon fra kundens hjemland benyttes. For de tilfeller hvor slik informasjon ikke foreligger eller fremstår som adekvat, foreslås det at et internt kundenummer kan benyttes.

Kredittilsynet viser videre til at verdipapirforetakene allerede er forpliktet til å innhente og registrere denne typen informasjon om sine kunder i kraft av hvitvaskingsreglene, jf. Hvitvaskingsloven § 6 første ledd nr. 2. Krav om bruk av foreslått informasjon som kundeidentifikasjon pålegger dermed ikke verdipapirforetakene plikt til å innhente annen type informasjon enn det som allerede følger av gjeldende regelverk.

Bruk av fødselsnummer kan reise spørsmål i forhold til personvern hensyn. Kredittilsynet er imidlertid av den oppfatning at de tilsynsmessige hensynene som nevnt ovenfor i denne

forbindelse bør kunne berettige bruk av fødselsnummer. Det nevnes i denne forbindelse at opplysningene bare skal utveksles med øvrige offentlige tilsynsmyndigheter innenfor EØS, og at personvernet derfor vil være tilstrekkelig ivaretatt gjennom den taushetsplikt som gjelder for behandlingen av transaksjonsdata. Ved å innta en uttrykkelig bestemmelse om bruk av fødselsnummer som kundeidentifikasjon antar Kredittilsynet at det vil være tilstrekkelig hjemmel for å samle inn denne informasjonen i transaksjonsrapporteringsystemet.

Bruk av kundeidentifikasjon innebærer enkelte konsekvenser for avgrensningen av rapporteringspliktige foretak. Det er Kredittilsynets vurdering at i de tilfeller hvor det verdipapirforetak som utfører transaksjonen mot markedet ikke besitter informasjon om sluttkunde skal andre verdipapirforetak i transaksjonskjeden rapportere slik informasjon til Kredittilsynet. Kredittilsynets vurdering er i tråd med forslag til CESR Guidelines. Dette innebærer at foretak som ikke i snever forstand forestår utførelse av transaksjoner vil kunne bli rapporteringspliktige. Bestemmelsen inntatt i forslaget § 10-37 fjerde ledd regulerer dette spørsmålet.

6. Krav om rapportering av transaksjoner i finansielle instrumenter som ikke er notert på regulert marked

I henhold til verdipapirhandelloven § 10-18 fjerde ledd kan reglene om transaksjonsrapportering utvides til også å omfatte transaksjoner i andre finansielle instrumenter enn finansielle instrumenter notert på regulert marked. En slik utvidelse må i så fall fastsettes i forskrift.

I denne sammenheng kan det særlig reises spørsmål ved om gjeldende forskrift om verdipapirforetaks plikt til å gi melding til børsen om handel i ikke-børsnoterte opsjoner og terminer som gjelder kjøp eller salg av finansielle instrumenter børsnotert i Norge av 20. januar 1999 nr. 26, skal videreføres. Under MiFID vil det i forskrift ikke kunne fastsettes krav om at slike transaksjoner skal rapporteres direkte til Oslo Børs eller andre regulerte markeder. En videreføring av regelverket vil dermed innebære at transaksjoner omfattet av den gjeldende forskriften skal rapporteres som en del av transaksjonsrapporteringsystemet.

Informasjon om handelen med derivater avledet av finansielle instrumenter notert på regulert marked vil kunne ha interesse i forbindelse med markedsovervåkingen. Dette kan isolert sett trekke i retning av utvidelse av rapporteringsplikten til også å omfatte denne typen instrumenter. Systemmessige hensyn trekker imidlertid i retning av at det på det nåværende tidspunkt ikke foreslås noen slik utvidelse. Det tekniske rapporteringssystemet forutsetter at samtlige finansielle instrumenter som er omfattet av rapporteringen er tildelt en unik ISIN. Unoterte derivater vil normalt ikke tilfredsstille dette kravet. Så langt Kredittilsynet kjenner til, vil heller ikke de øvrige nordiske land innføre krav om rapportering av transaksjoner i slike instrumenter på det nåværende tidspunkt. Det vil også på annen måte kunne ses spor av denne type finansielle instrumenter gjennom andre transaksjoner i markedet. Dette gjelder særlig dersom det gjennomføres sikringsforretninger. Tilsynsmessige behov for informasjon kan i forhold til denne typen transaksjoner løses ved henvendelser til verdipapirforetakene i enkelttilfeller.

Kredittilsynet foreslår derfor at reglene om transaksjonsrapportering på det nåværende tidspunkt ikke utvides til å gjelde unoterte derivater i finansielle instrumenter notert på regulert marked. Spørsmålet vil eventuelt kunne gis fornyet vurdering på et senere tidspunkt dersom dette skulle foranlediges av tilsynsmessige hensyn.

7. Overgangsregler

Gjennomføringen av MiFID i norsk rett medfører en endring av reglene om verdipapirforetakenes rapporteringsplikt vedrørende transaksjoner i finansielle instrumenter. I henhold til gjeldende verdipapirhandellov § 9-4 skal transaksjoner i finansielle instrumenter notert på regulert marked men som er foretatt utenfor det regulerte markedet rapporteres til det regulerte markedet. Denne bestemmelsen videreføres ikke i ny verdipapirhandellov. I henhold til ny verdipapirhandellov § 10-20 med tilhørende forskriftsbestemmelser skal imidlertid informasjon om slike transaksjoner rapporteres innen tre minutter. Det er imidlertid ikke påkrevet at informasjonen rapporteres til børsen.

Det er klart at gjennomføringen av de nye reglene om transaksjonsrapportering blir forsinket. Det nye transaksjonsrapporteringssystemet vil dermed ikke være på plass fra ikrafttredelsestidspunktet for den nye verdipapirhandelloven. Dette vil medføre at det i perioden fra 1. november 2007 til tidspunktet for ikrafttredelsen av ny verdipapirhandellov § 10-18 med tilhørende forskrifter ikke vil være en uttrykkelig forpliktelse til å rapportere handler som omtalt i foregående avsnitt til verken Kredittilsynet eller Oslo Børs. Dette vil være en uheldig situasjon. Det foreslås derfor at det fastsettes overgangsregler for å motvirke dette.

I henhold til ny verdipapirhandellov § 18-2 fjerde ledd er departementet gitt kompetanse til å fastsette overgangsregler. I medhold av denne bestemmelsen foreslås det at forpliktelsen til å rapportere transaksjoner i finansielle instrumenter notert på regulert marked foretatt utenfor det regulerte markedet videreføres inntil ny verdipapirhandellov § 10-18 med tilhørende forskrifter settes i kraft. Det antas at verdipapirforetakene vil oppfylle sine forpliktelser i henhold til ny verdipapirhandellov § 10-20 ved denne rapporteringen. Det vises i denne forbindelse til forslaget § 10-40. Denne bestemmelsen vil kunne oppheves ved ikrafttredelsen av ny verdipapirhandellov § 10-18 med tilhørende forskrifter.

Vedlegg: Utkast til forskrift om transaksjonsrapportering.

IX. TRANSAKSJONSRAPPORTERING

§ 10-36. *Virkeområde*

Bestemmelsene i §§ § 10-37 til § 10-39 gjelder for verdipapirforetak med tillatelse etter verdipapirhandelloven § 9-1 og filial av utenlandsk verdipapirforetak, jf. verdipapirhandelloven § 9-24 første ledd. Bestemmelsene gjelder likevel ikke for transaksjoner som utføres av filial av norsk verdipapirforetak i annen EØS-stat, jf. verdipapirhandelloven § 9-23.

§ 10-37. *Rapporteringspliktige transaksjoner*

(1) Med transaksjon som skal rapporteres etter verdipapirhandelloven § 10-18 menes ethvert kjøp eller salg av finansielt instrument notert på regulert marked på vegne av kunde eller for rapporteringspliktiges egen regning. Rapporteringsplikten gjelder uavhengig av om transaksjonen er utført på regulert marked.

(2) For kundeordre utført ved hjelp av flere transaksjoner som nevnt i først ledd skal hver transaksjon rapporteres separat.

(3) Transaksjoner som nevnt i første ledd utført på vegne av flere kunder skal fordeles på de enkelte kunder og rapporteres separat for hver kunde.

(4) I de tilfeller hvor verdipapirforetak utfører transaksjon som ledd i oppfyllelse av ordre opprinnelig lagt inn hos annet verdipapirforetak og det utførende verdipapirforetaket ikke besitter informasjon som nevnt i § 10-38, skal verdipapirforetak som besitter informasjon som nevnt i § 10-38 rapportere i henhold til verdipapirhandelloven § 10-18.

(5) Kredittilsynet kan i enkeltvedtak eller forskrift gi nærmere bestemmelser om rapporteringspliktige transaksjoner.

§ 10-38. *Kundeidentifikasjon*

Transaksjonsrapporter skal inneholde følgende opplysninger om kunden:

(a) fødselsnummer, organisasjonsnummer, D-nummer eller, dersom kunden ikke har slikt nummer, annen entydig identitetskode.

§ 10-39. *Identifikasjon av finansielle instrumenter*

Transaksjonsrapporter skal inneholde følgende opplysninger for å identifisere og klassifisere det aktuelle finansielle instrument:

(a) International security identification number (ISIN) i henhold til ISO 6166.

(b) Classification of financial instrument code (CFI) i henhold til ISO 10962.

§ 10-40. *Overgangsregel*

(1) Verdipapirforetak skal straks melde til regulert marked eller multilateral handelsfasilitet transaksjoner i finansielle instrumenter notert på regulert marked eller multilateral

handelsfasilitet i Norge foretatt utenfor det regulert markedet eller multilateral handelsfasilitet.

(2) Slik rapportering skal minst angi hvilket finansielt instrument som handles, pris, volum, og tidspunktet for når handelen fant sted. Børs kan fastsette nærmere krav til hvilken informasjon som skal rapporteres til børs i tilknytning til en handel. Børs skal fastsette nærmere tidsfrister for når handelen skal innrapporteres til børs.